

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3253/2017. (X. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 57.Pf.637.426/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenesésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Cséffai Ágnes Júlia (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó a panasz előzményeként az alábbiak szerint folytatott szerződésszegéssel okozott kár megtérítése iránti pert az egyedi ügy két alperese ellen.
- [3] Az indítványozó hozzátartozója, valamint a II. rendű alperes képviselője adásvétellel vegyes csereszerződés (a továbbiakban: szerződés) megkötésében állapodott meg a következők szerint. A felek elcserélik az indítványozó tulajdonában álló Volvo típusú, valamint a II. rendű alperes tulajdonában álló BMW típusú gépjárművet, az ezen túlmenően fennmaradó vételár-különbözetet, 1 450 000 Ft-ot az indítványozó készpénzben rendezi. Magának a szerződésnek a megkötésére akkor kerül sor, ha a Volvo klímarendszerét az indítványozó megjavíttatja. A szerződéskötés várható időpontját a felek képviselői 2015. május 12., 10:00-ban jelölték meg. A tárgyi napon a II. rendű alperes képviselője megtagadta a szerződéskötést arra hivatkozással, hogy a Volvo klímarendszere nem működik. Az indítványozó a BMW-t trélerrel kívánta elszállítani, ami emiatt meghíúsult, ugyanakkor az autómentő felszámolta a költséget – 158 000 Ft-ot – az indítványozónak. A klímarendszert másnap – május 13-án – egy Kft. ellenőrizte és munkalapot állított ki arról, hogy az rendeltetésszerűen működik. Az ellenőrzésről 14 500 Ft végösszegű számlát állított ki.
- [4] A fentiek nyomán az indítványozó szerződésszegéssel – vagyis az előszerződés szerinti adásvétel megkötésének megtagadásával – okozott kár címén 172 500 Ft – a meghíúsult szállítás és az ellenőrzés költségének összege –, valamint annak 2015. május 13-ától járó törvényes késedelmi kamatainak megfizetésére kérte egyetemlegesen kötelezni az alpereseket.
- [5] Az első fokon eljáró Budai Központi Kerületi Bíróság a II. rendű alperest a kereseti követelés, valamint annak 2015. május 16-ától számított törvényes kamatai összegében marasztalta, míg az I. rendű alperessel szemben a keresetet elutasította. Mivel az egyeztetések után egyből tisztázódott, hogy nem az I. rendű alperes a BMW tulajdonosa, és ő kizárólag mint a telephely tulajdonosa és a szerződéskötés helyszíne jelent meg, ezért vele szemben az indítványozó nem támaszthatott követelést. A II. rendű alperes marasztalását a Budai Központi Kerületi Bíróság az általa objektívnek tartott egyetlen bizonyítékra, egy Kft. által kiállított munkalapra alapította. A Volvót a meghíúsult szerződéskötés napján elszállították Békéscsabára, és azon a napon nem volt elvárható az indítványozótól, hogy nyitva tartó szervizt keressen, ezért a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményeivel összefér az, hogy csak másnap végeztette el a vizsgálatot. A munkalap az indítványozót igazolta, aki ezért alappal tartott igényt a szerződésszegéssel okozott kár megtérítésére.
- [6] A II. rendű alperes fellebbezésére eljáró Fővárosi Törvényszék megváltoztatta az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett részeit, és a keresetet a II. rendű alperessel szemben is elutasította. Ítéletének indokolásában arra mutatott rá, hogy a követelés természetéből következően az indítványozót terhelte annak bizonyítása, hogy a klímarendszert 2015. május 12. előtt megjavíttatta, erre pedig a rendelkezésre álló bizonyítékok alkalmatlanok, ideértve az indítványozó által bemutatott munkalapot, amely 2015. május 13-ai dátumú, ezért a felek megállapodása szerinti, a szerződéskötés napját megelőző javítás tényét kétséget kizáróan nem bizonyítja. A május 12-ig megtörtént javítás bizonyítottságának a hiánya miatt pedig az indítványozó nem támaszthat igényt a kereset szerinti követelés összegére. A másodfokú eljárást a Fővárosi Törvényszék a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 393. § (2) bekezdésére tekintettel tárgyalás tartása nélkül folytatta le.

- [7] 2. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek, a tisztességes bírósági eljáráshoz (tárgyaláshoz), illetve a jogorvoslathoz való jognak a sérelmére alapította alkotmányjogi panaszát. Előadta, hogy bár valóban nem kérte tárgyalás tartását, ez nem egyenértékű azzal, hogy lemondott a tárgyaláshoz való jogáról. A Fővárosi Törvényszék ugyanis nem vizsgálta meg azt, hogy az ügy körülményei, különösen a bizonyítékok újbóli értékelése szükségessé teszik-e a tárgyalás tartását. Az indítványozónak nem volt reális lehetősége annak felismerésére, hogy a másodfokú eljárásban a bizonyítékok ismételt mérlegelésére kerül sor, és a Fővárosi Törvényszék elveti az elsőfokú eljárásban „jogszerű mérlegeléssel megállapított”, számára kötelező tényállást.
- [8] Az indítványozó, továbbra is az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének keretei között, az Emberi Jogok Európai Bíróságának jogértelmező gyakorlatára támaszkodva előadta, hogy a Fővárosi Törvényszék megsértette a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog részét képező kontradiktórius eljáráshoz való jogot. Ennek alapján lehetőségének kellett volna lennie arra, hogy tudomást szerezzen minden, a bíróság döntésének befolyásolása érdekében benyújtott bizonyítékról vagy észrevételről, továbbá arra, hogy azokra észrevételt tehessen. Ehhez képest először csak a jogerős ítéletben szembesült azzal a körülménnyel, hogy a munkalap nem elegendő a klímarendszer megjavításának igazolására, és a saját kapcsolódó érveit nem fejthette ki.
- [9] A Fővárosi Törvényszék ítélete ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való joggal is, mert az indítványozó nem vitathatta az elsőfokú eljárástól eltérő kimenetelű ténymegállapítást. A tényállás felülbírálása révén a kétfokú eljárás tulajdonképpen egyfokúvá válik (mert a másodfokú bíróság önkényesen állapíthat meg az elsőfokú bíróság által megállapítottól eltérő tényállást), és végső soron az így kialakult tényállás esetlegesen sértő volta nem vitatható az indítványozó által.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [11] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróságnak ez alapján a befogadás szakaszában azt kellett megvizsgálnia, hogy az indítványozó által állított azon sérelem, miszerint a belenyugvása mellett tárgyalás nélkül lefolytatott másodfokú eljárást követően csak a jogerős ítéletben szembesült azzal, hogy a Fővárosi Törvényszék szerint az utólag kiállított munkalap nem igazolja azt, hogy a szerződéskötés kitűzött napjáig megtörtént a klímarendszer kijávítása, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése vonatkozásában felvet-e alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdést, illetve a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [12] Az Alkotmánybíróság a 3115/2013. (VI. 4.) AB határozatban elvi jelleggel megállapította, hogy „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből nem következik, hogy a bíróságok az adott ügyre vonatkozó valamennyi rendes és rendkívüli jogorvoslati eljárásban a fél jogait és kötelezettségeit kizárólag tárgyaláson bírálhatj[ák] el” {3115/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [43]}. Később a bizonyítékok felülmérlegelésével összefüggésben kimondta: „az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése nem rögzít semmilyen elvárást a bizonyítás rendszerét, szabályait illetően, beleértve azt is, hogy melyik jogorvoslati fórum mennyiben mérlegelheti (mérlegelheti felül) a bizonyítékokat”, illetve „[s]em a felülmérlegelés abszolút tilalma, sem az alól meghatározott körű kivételek léte a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogból nem vezethető le” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [83]; 3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [25]}.
- [13] Utal az Alkotmánybíróság a jelen ügygel bizonyos mértékben analóg – azonban adóüggyel összefüggésben született – 3064/2016. (IV. 11.) AB határozatra is, melynek tárgya a bizonyítékoknak a felülvizsgálati eljárás során megengedett felülmérlegelése és a nyilvános tárgyaláshoz való jog összefüggése olyan esetben, amikor a felülvizsgálati eljárást kérő nem kéri a Kúriától a tárgyalás tartását. E határozatban az Alkotmánybíróság, miután a fenti gyakorlatát általánosságban megerősítette, azt a konkrét ügyre vonatkozóan is irányadónak tartotta, és az indítványt elutasította, egyúttal kihangsúlyozta annak fontosságát, hogy a fél saját kockázatára dönt arról, hogy kéri-e vagy nem kéri a tárgyalás tartását {3064/2016. (IV. 11.) AB határozat, Indokolás [14]–[15]}.
- [14] Az Alkotmánybíróság a konkrét ügy körülményeit értékelve a következőkre mutat rá. A Pp. 387. § (1) bekezdése alapján az ún. kísértékű perekben – amilyen a jelen ügy alapját képező peres eljárás is – a Pp. I–XIV. Fejezetének szabályai a törvény hatodik Részében foglalt eltérésekkel alkalmazandók. A Pp. 393. § (3) bekezdése értelmében a másodfokú eljárásban tárgyalás tartását a fellebbező fél ellenfele – jelen esetben tehát az indítvá-

nyozó – a fellebbezés kézhezvételétől számított nyolc napon belül kérheti. A Pp. 3. § (6) bekezdése szerint a bíróság köteles gondoskodni arról, hogy a felek minden, az eljárás során előterjesztett kérelmet, jognyilatkozatot, valamint a bírósághoz benyújtott okiratot megismerhessenek és azokra – törvényben előírt időn belül – nyilatkozhassanak. A Fővárosi Törvényszék a támadott ítélet 3. oldalán a II. rendű alperes fellebbezésének tartalmát ismertetve említést tesz arról az évről, hogy az elsőfokú bíróság által elfogadott munkalap, tekintve, hogy a „perbeli eseményt” (vagyis a szerződéskötés megíusulását) követően készült, alkalmatlan annak bizonyítására, hogy a klímarendszert a szerződéskötés kitűzött időpontjáig megjavították. A fellebbezés tehát tartalmazta a munkalap bizonyító erejének vitatását.

- [15] Az indítványozónak mindebből következően lehetősége volt értesülni arról, hogy a munkalap bizonyító erejét vitatják, és belátása szerint kérhette tárgyalás tartását. Az indítvány nem tartalmaz olyan tényállítást, amely azt támasztaná alá, hogy az indítványozó nem értesült a II. rendű alperes fellebbezési kérelméről. Így pedig az Alkotmánybíróság fent ismertetett gyakorlata fényében, valamint arra tekintettel, hogy a tisztességes bírósági eljárás „egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}, nem merül fel olyan körülmény, amely azzal szemben, hogy a Fővárosi Törvényszék valamely, az elsőfokú eljárásban beszerzett bizonyítéknak a Budai Központi Kerületi Bíróságtól eltérő bizonyítóerőt tulajdonított, és ezért a Pp. 394. § (3) bekezdésében rögzített jogkörével élve döntött az ügy érdemében, olyan aggályt támasztana, amely az Abtv. 29. §-a alapján történő befogadást indokolná.
- [16] Az Alkotmánybíróság következetesen érvényre juttatja azt a gyakorlatát, mely szerint a jogorvoslathoz való jog annak lehetővé tételére kötelezi a jogalkotót, hogy a hatóságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében az, akinek a határozat jogát vagy jogos érdekét sérti, valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezetben belüli magasabb fórumhoz fordulhasson {9/2013. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [28]}. E gyakorlat keretében az egyfokú fellebbezési rendszer kielégíti a jogorvoslathoz való jog követelményét {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [85]}, és az a jelen peres eljárásban is biztosítva volt a felek részére. A Pp. fent megjelölt rendelkezéseiből az következik, hogy a jogorvoslat (fellebbezés), illetve – az elsőfokú perben való pernyertességére tekintettel – a másodfokú eljárásban való tevékeny részvétel lehetősége nyitva állt az indítványozó számára. Az indítvány nem mutat rá olyan körülményre, amelyből az következne, hogy a Fővárosi Törvényszék elzárta az indítványozót a jogorvoslat, illetve az ellenérdekű fél jogorvoslati kérelmére való reagálás lehetőségétől. Ezért az Abtv. 29. §-ában foglalt követelmények nem valósultak meg az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában sem.
- [17] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy eddig kimunkált gyakorlata teljes körben lefedi az indítványban előadott sérelmeket a megjelölt alapvető jogok vonatkozásában, és azok nem vetnek fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenességet. Ezért – az Abtv. 56. § (3) bekezdésének megfelelően – az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. október 3.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1055/2017.

